

Rada
Evropské unie

Brusel 27. června 2022
(OR. en)

10729/22

POLMAR 43
POLGEN 102
COMAR 42
ENV 676
ENER 340
MAR 137
MARE 54
PECHE 235
RELEX 897
SUSTDEV 118
TRANS 451

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Příjemce:	Generální sekretariát Rady
Č. dok. Komise:	JOIN(2022) 28 final
Předmět:	SPOLEČNÉ SDĚLENÍ EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ Směřování k udržitelné modré planetě – společné sdělení o agendě EU v oblasti mezinárodní správy oceánů

Delegace naleznou v příloze dokument JOIN(2022) 28 final.

Příloha: JOIN(2022) 28 final

VYSOKÝ PŘEDSTAVITEL
UNIE PRO ZAHRANIČNÍ
VĚCI A BEZPEČNOSTNÍ
POLITIKU

V Bruselu dne 24.6.2022
JOIN(2022) 28 final

**SPOLEČNÉ SDĚLENÍ EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

**Směrování k udržitelné modré planetě – společné sdělení o agendě EU v oblasti
mezinárodní správy oceánů**

{SWD(2022) 174 final}

ÚVOD

Oceán je pro život na Zemi **životně důležitý** a přináší neocenitelné výhody a služby lidem i celé planetě. Hraje klíčovou roli v regulaci klimatu, poskytuje více kyslíku než všechny lesy dohromady a je zásadní pro řešení nejnaléhavějších globálních problémů, jako je potravinové zabezpečení, energetika a zelená transformace. Je součástí sociálního a kulturního dědictví pobřežních komunit a má klíčový význam pro mezinárodní obchod, neboť více než 80 % světového obchodu se uskutečňuje po moři a přibližně dvě třetiny světových zásob ropy a zemního plynu pocházejí z moře nebo se po něm přepravují. Přesto je oceán stále často opomíjen. Využívá se k protiprávním účelům, jako je pirátství, terorismus nebo ozbrojené loupeže na moři, obchodování s lidmi, nepovolené látky a pašování zbraní.

Mezinárodní správa oceánů usiluje o řešení mnoha problémů vyplývajících z mnohostranné a vzájemně propojené úlohy oceánů. V roce 2016 **Evropská unie** jako **první z předních ekonomik** zahájila agendu v oblasti mezinárodní správy oceánů¹ a zavázala se usilovat o bezpečné, zabezpečené, čisté, zdravé a udržitelně spravované oceány. Ačkoli EU zůstává nezlomná, několik událostí, které se od té doby udály, odůvodňuje aktualizaci agendy.

Za prvé, boj proti změně klimatu a zhoršování stavu životního prostředí patří mezi hlavní **politické priority EU**. Oceán je součástí **Zelené dohody pro Evropu** a vize **silnější Evropy ve světě** a je globálním problémem, který vyžaduje mnohostrannou reakci².

Za druhé, úpadek oceánů se zrychluje, protože neudržitelné lidské činnosti a jejich škodlivý dopad nadále zhoršují stav oceánů, což vede k hlubokým změnám s rizikem dosažení **kritických mezníků**. Stav ohrožení oceánů se odráží v **omezeném plnění příslušných globálních závazků**, zejména cílů z Aiči v rámci Úmluvy o biologické rozmanitosti (CBD) a Agendy OSN pro udržitelný rozvoj 2030 a jejího cíle udržitelného rozvoje č. 14 (SDG14 – Život ve vodě).

Zatřetí, oceány patří mezi nejvýznamnější světové geopolitické arény, jak ukazuje nedávné zvýšení napětí ve východním Středomoří a Jihočínském moři, kde členské státy vyzývají k respektování územní celistvosti a plavebních práv a k mírovému řešení sporů. Vojenská agrese Ruska proti Ukrajině ovlivňuje globální stabilitu a bezpečnost černomořského regionu a vyvolává obavy z jejich námořních důsledků.

Začtvrté, oceány získaly politickou váhu na celosvětové úrovni a rok 2022 je pro oceány stěžejní, neboť se uskuteční několik klíčových jednání³ a konferencí o oceánech⁴. Oceány se dostaly do popředí mezinárodních debat o klimatu a biologické rozmanitosti. Námořnická krize prohloubená pandemií COVID-19 zdůraznila význam sociálního rozměru, tj. důstojných pracovních a životních podmínek námořníků⁵. Pozornost na mezinárodním poli si získal také problém nedodržování mezinárodně dohodnutých pravidel a norem ze strany některých států, což vede k nekalé hospodářské soutěži a narušuje to rovné podmínky v neprospěch zúčastněných stran v EU. Příkladem jsou otevřené rejstříky.

¹ JOIN(2016) 49 final.

² COM(2019) 640 final; JOIN(2021) 3 final.

³ Jednání o smlouvě o volném moři (BBNJ), celosvětovém rámci pro biologickou rozmanitost po roce 2020 a zákazu škodlivých dotací v oblasti rybolovu ve WTO, uzavřená dne 16. června 2022.

⁴ Summit „Jeden oceán“ (9.–11. února 2022, Brest), 7. konference „Náš oceán“ (13.–14. dubna 2022, Palau), 2. konference OSN o oceánech (27. června – 1. července 2022, Lisabon).

⁵ [wcms_760649.pdf \(ilo.org\)](#)

Vzhledem k tomu, že se jedná o největší kombinovanou výlučnou ekonomickou zónu na světě, a vzhledem k výše uvedenému vývoji **je nezbytné, aby EU a její členské státy znovu potvrdily a aktualizovaly svůj závazek zlepšit správu oceánů.**

Hrozby pro oceány⁶

- *Mořské druhy mizí v důsledku oteplování dvakrát rychleji než ty suchozemské.*
- *Celkem 34,2 % světových mořských rybolovných zdrojů je nadměrně loveno.*
- *Za posledních čtyřicet let ubylo v Arktidě ledu na ploše přibližně šestkrát větší, než je Německo.*
- *Při oteplení o 2 °C by zaniklo více než 99 % korálových útesů.*
- *Každý rok se vyprodukuje 300 milionů tun plastového odpadu. Recyklováno je však pouze 9 % těchto plastů.*
- *Podle scénáře velmi vysokých emisí skleníkových plynů bude průměrná hladina moří do roku 2050 nadále stoupat na přibližně 0,3 metru a do roku 2100 na 2 metry, což může vést k nucenému vysídlení až 340 milionů lidí do roku 2050 a 630 milionů lidí do roku 2100.*

CÍLE

V návaznosti na agendu mezinárodní správy oceánů z roku 2016 a proces konzultací se zúčastněnými stranami v oblasti oceánů⁷ se EU ještě aktivněji zapojí do mezinárodní správy oceánů a do provádění Agendy OSN pro udržitelný rozvoj 2030 a jejího cíle udržitelného rozvoje č. 14 tím, že:

- posílí mezinárodní rámec pro správu oceánů na **globální, regionální a bilaterální** úrovni,
- zajistí, aby se **udržitelnost** oceánů stala do roku 2030 realitou, a to prostřednictvím koordinovaného a doplňkového přístupu ke společným problémům a kumulativním dopadům,
- vytvoří z oceánu **bezpečný a zabezpečený** prostor, protože konkurence v mezinárodních vodách a problémy týkající se mnohostranného pořádku založeného na pravidlech rostou,
- bude budovat mezinárodní **znalosti** o oceánech pro podložené rozhodování, které povede k opatřením na ochranu a udržitelnému řízení oceánů.

KLÍČOVÉ PRIORITY EU V OBLASTI MEZINÁRODNÍ SPRÁVY OCEÁNŮ⁸

Zastavení a zvrácení úbytku mořské biologické rozmanitosti:

⁶ Pinsky, M.L., Eikeset, A.M., McCauley, D.J. a kol. Greater vulnerability to warming of marine versus terrestrial ectotherms (Větší zranitelnost mořských a suchozemských ektotermů vůči oteplování). *Nature* 569, 108–111 (2019); FAO. 2020. *Stav světového rybolovu a akvakultury 2020. Udržitelnost v akci*. Řím; IPCC AR6 WG1; [New elevation data triple estimates of global vulnerability to sea-level rise and coastal flooding \(Nové údaje o nadmořské výšce ztrojnásobují odhady globální zranitelnosti vůči zvyšování hladiny moře a záplavám na pobřeží\) | Nature Communications](#).

⁷ Prostřednictvím [cílené online konzultace: výzvy k předložení faktických podkladů](#) – viz „Přehled konzultačních aktivit k aktualizaci agendy mezinárodní správy oceánů“; fórum EU pro mezinárodní správu oceánů.

⁸ Další opatření jsou uvedena v příloze tohoto společného sdělení.

- Co nejdříve uzavřít ambiciózní Úmluvu OSN o volném moři (biologická rozmanitost mimo jurisdikci jednotlivých států).
- Dosáhnout ambiciózního celosvětového rámce pro biologickou rozmanitost po roce 2020 s 30 % chráněných mořských oblastí do roku 2030.
- Vymezit nové rozsáhlé chráněné mořské oblasti v Jižním oceánu.

Ochrana mořského dna:

- Zakázat hlubokomořskou těžbu, dokud nebudou řádně doplněny chybějící vědecké poznatky, dokud těžba bude mít škodlivé účinky a dokud nebude účinně chráněno mořské prostředí.
- V případě potřeby regulovat používání lovných zařízení, která nejvíce poškozují biologickou rozmanitost.

Zajištění udržitelného rybolovu a akvakultury:

- Uplatňovat přístup nulové tolerance vůči nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu (NNN).
- Navázat na celosvětovou dohodu WTO o škodlivých dotacích v oblasti rybolovu, která byla uzavřena v červnu 2022, a usilovat o její posílení zahrnutím prvků, které dosud nebyly dohodnuty.
- Revidovat obchodní normy EU pro produkty rybolovu a akvakultury.

Zajistit soulad s mezinárodními pravidly a normami:

- Podporovat plnění povinností států vlajky těmi, kdo působí jako otevřené rejstříky.

Boj proti změně klimatu pro zdravé oceány:

- Dosáhnout do roku 2050 klimatické neutrality, včetně dekarbonizace rybolovu a dalších námořních činností.
- Zachovat funkci modrého uhlíku v oceánu.
- Před prosazováním jakýchkoli nových geoinženýrských aplikací na odstraňování oxidu uhličitého zajistit odpovídající vědecký základ pro zdůvodnění těchto činností a odpovídající zvážení souvisejících rizik a dopadů.

Boj proti znečištění moří:

- Uzavřít do roku 2024 ambiciózní právně závaznou globální dohodu o plastech.

Rozšíření znalostí o oceánech:

- Podpořit vytvoření mezivládního propojení politiky a vědy pro udržitelnost oceánů s cílem zřídit Mezivládní panel pro udržitelnost oceánů (IPOS).

Investice do oceánů:

- Investovat až 1 miliardu EUR do biologické rozmanitosti a klimatu oceánů a pobřeží, včetně volného moře (2021–2027)
- Poskytnout 350 milionů EUR ročně na výzkum oceánů (Horizont Evropa 2021–2027).

Nástroje EU pro mezinárodní správu oceánů

V celosvětovém měřítku je EU uznávána jako podporovatel **koordinovaných mnohostranných reakcí na globální problémy** a zastávce **mezinárodního systému založeného na pravidlech**. Oceány vyžadují kolektivní přístup založený na ustanoveních mezinárodního práva, jehož jádrem bude Úmluva Organizace spojených národů o mořském právu (UNCLOS)⁹. Díky svému politickému a diplomatickému vlivu, který má kořeny v

⁹ Globální správa oceánů vychází z Úmluvy Organizace spojených národů o mořském právu, která je zastřešujícím právním rámcem, v němž musí být prováděny veškeré činnosti v oceánech, a z jejich dvou prováděcích dohod: i) Dohody o provedení části XI Úmluvy Organizace spojených národů o mořském právu

prosazování základních práv a hodnot a v podpoře udržitelného rozvoje v souladu s Agendou pro udržitelný rozvoj 2030 a jejími cíli udržitelného rozvoje, působí EU jako čestný zprostředkovatel, „stavitel mostů“ a **hybná síla mezinárodních jednání, fór a procesů**, čímž podporuje rozhodnutí a opatření nezbytná pro udržitelnou správu oceánů.

V souladu se Zelenou dohodou pro Evropu, společným sdělením o multilateralismu, Strategickým kompasem EU a politikou EU pro mírovou, udržitelnou a prosperující Arktidu a strategií EU pro spolupráci v indicko-tichomořském regionu¹⁰ usiluje EU o **partnerství a spojení** se třetími zeměmi, mnohostrannými a regionálními organizacemi, včetně mezinárodních organizací stanovujících normy, a to s využitím své finanční a regulační síly, a s nestátními subjekty, jako jsou nevládní organizace, hospodářské subjekty, vědecká obec a občanská společnost obecně. Činí tak prostřednictvím **regionálních a dvoustranných dialogů**, rozvojové **spolupráce** v oblasti oceánů¹¹, **konkrétních osvětových akcí a demarší, vytváření koalic** v oblasti klíčových priorit a (spolu)pořádání **celosvětových akcí s více zúčastněnými stranami**, jejichž cílem je dále **mobilizovat a udržet hybnou sílu** pro celosvětovou činnost.

Prostřednictvím strategie EU pro námořní bezpečnost (EUMSS) a jejího revidovaného akčního plánu¹², který byl vypracován za účelem zajištění bezpečnosti a ochrany na moři, se EU zabývá problémy ovlivňujícími bezpečnost oceánů, jako je přeshraniční a organizovaná trestná činnost, ohrožení svobody plavby, hrozby pro biologickou rozmanitost, problémy v oblasti bezpečnosti klimatu nebo zhoršování životního prostředí v důsledku nezákonného vypouštění nebo havarijních úniků.

EU věří, že když půjde příkladem, může inspirovat k pokroku a pomoci vytvořit společnou vizi pro rozvoj udržitelného přístupu k řízení oceánů na celém světě, a uznává, že **skutečné vedení začíná doma**. To se odráží zejména v politice rybolovu EU založené na reformované společné rybářské politice a v opatřeních proti nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu (NNN); v přístupu EU k udržitelné modré ekonomice; ve směrnici o námořním územním plánování (MSP); v rámci mořské oblasti a v makroregionálním rámci; v její politice v oblasti životního prostředí, zejména s odkazem na rámcovou směrnici EU o strategii pro mořské prostředí (MSFD), strategii v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030, akční plán pro nulové znečištění a návrh právního rámce pro obnovu přírody; v její politice v oblasti klimatu, zejména v souvislosti s právním rámcem EU pro klima, balíčkem „Fit for 55“ a strategií EU pro přizpůsobení se změně klimatu; v jejích právních předpisech v oblasti zajištění bezpečnosti námořní dopravy a v opatření v oblasti dat, pozorování a výzkumu, zejména v rámci složky kosmického programu EU Copernicus, programu financování výzkumu a inovací „Horizont Evropa 2021–2027“ a evropské mise „Obnova našich oceánů a vod do roku 2030“¹³.

ze dne 10. prosince 1982; ii) Dohody Organizace spojených národů o provedení ustanovení Úmluvy Organizace spojených národů o mořském právu ze dne 10. prosince 1982 o zachování a řízení tažných populací ryb a vysoce stěhovavých rybích populací.

¹⁰ JOIN(2021) 3 final; [strategic compass en3 web.pdf \(europa.eu\)](#); JOIN(2021) 27 final; JOIN(2021) 24 final.

¹¹ Prostřednictvím NDICI – Globální Evropa. EU a její členské státy patří mezi nejvýznamnější dárcy rozvojové pomoci v oblasti oceánů a dobrovolné přispěvatele do mezinárodních organizací/procesů: v letech 2014 až 2020 byla v rámci rozvojové politiky EU vyčleněna více než 1 miliarda EUR na podporu správy oceánů ve třetích zemích.

¹² 11205/14.

¹³ Nařízení (ES) č. 1380/2013; nařízení (ES) č. 1005/2008; COM(2021) 240; směrnice 2014/89/EU; 2008/56/ES; COM(2020) 380; COM(2021) 400; nařízení (EU) 2021/1119; COM(2021) 550; COM(2021) 82; nařízení (ES) č. 725/2004; směrnice 2005/65/ES.

1. POSÍLENÍ MEZINÁRODNÍHO RÁMCE PRO SPRÁVU OCEÁNŮ

Ochrana a zachování mořské biologické rozmanitosti jsou klíčovými prioritami v rámci vnější činnosti EU v souvislosti s budoucím mezinárodním právně závazným nástrojem podle úmluvy UNCLOS, který se bude týkat mořské **biologické rozmanitosti v oblastech mimo jurisdikci jednotlivých států** (BBNJ), a budoucím celosvětovým rámcem pro biologickou rozmanitost po roce 2020, včetně navrhovaného „**30% cíle ochrany do roku 2030**“ v rámci Úmluvy o biologické rozmanitosti. Ambicí EU je dosáhnout **mezinárodně závazné dohody** o biologické rozmanitosti moří v oblastech mimo jurisdikci jednotlivých států ještě v roce 2022 a zajistit její účinnou ratifikaci a provádění. Kromě aktivního zapojení do jednání řídila EU v rámci své diplomatické činnosti týkající se oceánů vytvoření koalice s vysokými ambicemi, pokud jde o biologickou rozmanitost moří v oblastech nacházejících se mimo jurisdikci jednotlivých států¹⁴ s cílem podpořit ambiciózní, spravedlivou a účinnou dohodu. Kromě toho se díky svému diplomatickému vlivu a schopnosti oslovit další strany nadále snaží zprostředkovat dohodu o **vyhlášení nových chráněných mořských oblastí v Jižním oceánu**, která je důležitým příspěvkem k dosažení cíle 30% ochrany do roku 2030.

Pokud jde o **hlubinnou těžbu na mořském dně**, panuje ve vědecké komunitě a mezi státy všeobecná shoda¹⁵, že znalosti týkající se hlubinného mořského prostředí a dopadů těžby nejsou dostatečně komplexní, aby umožnily podložené rozhodování, které by dovolilo v těžbě bezpečně pokračovat¹⁶. EU se bude i nadále zasazovat o zákaz hlubokomořské těžby, dokud nebudou tyto chybějící vědecké poznatky řádně doplněny, aby bylo možno prokázat, že těžba nemá žádné škodlivé účinky, a dokud nebudou v souladu s požadavky úmluvy UNCLOS zavedena v předpisech o těžbě nezbytná ustanovení pro účinnou ochranu mořského prostředí. EU bude nadále přispívat k jednáním o předpisech týkajících se využívání mořského dna u Mezinárodního úřadu pro mořské dno (ISA) s cílem dosáhnout spolehlivého rámce pro ochranu mořského prostředí, včetně norem a pokynů pro prahové hodnoty a normativní zásady. Současně EU podporuje výzkum zaměřený na zlepšení znalostí o hlubinných ekosystémech a na technologie monitorování a dohledu.

EU požaduje a je připravena podporovat nejvyšší mezinárodní standardy v oblasti **transparentnosti, dobré správy a zapojení zúčastněných stran** v mezinárodních organizacích, jako úřad ISA a WTO.

Rybolovné činnosti by měly respektovat zásady dlouhodobého zachování a udržitelného využívání živých mořských zdrojů a mořských ekosystémů.

Přijetím přístupu „nulové tolerance“ vůči **nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu (NNN)** chce EU vyrovnat podmínky pro poctivé provozovatele a podpořit dodržování pravidel pro zachování a řízení, jejichž cílem je udržitelné využívání rybolovných zdrojů. Prostřednictvím dialogů o rybolovu NNN se zeměmi mimo EU, které vycházejí z nařízení o rybolovu NNN, EU dále zajišťuje, aby země dodržovaly své mezinárodní závazky.

¹⁴ [Ochrana oceánů, čas jednat \(europa.eu\).](https://europa.eu/press-room/en/attachment-data/download/10000)

¹⁵ <https://www.iucncongress2020.org/motion/069>

¹⁶ [Světové ekonomické fórum, Decision-Making on Deep-Sea Mineral Stewardship: A Supply Chain Perspective \(Rozhodování o správě hlubinných nerostů: Perspektiva dodavatelského řetězce\), BILÁ KNIHA, DUBEN 2022; D. Amon a kol., 2022. Assessment of scientific gaps related to the effective environmental management of deep-seabed mining \(Posouzení vědeckých nedostatků souvisejících s účinným environmentálním řízením hlubinné těžby na mořském dně\), 138 *Marine Policy*; Miller a kol., 2018. An Overview of Seabed Mining Including the Current State of Development, Environmental Impacts, and Knowledge Gaps \(Přehled těžby na mořském dně včetně současného stavu vývoje, dopadů na životní prostředí a nedostatků ve znalostech\).](#)

Dohody o partnerství v oblasti udržitelného rybolovu poskytují pevný rámec pro dvoustrannou spolupráci s vybranými partnerskými zeměmi, které nejsou členy EU, a přispívají k posílení mořské, námořní a rybářské politiky včetně environmentálních, sociálních a obchodních aspektů.

EU hrála na 12. ministerské konferenci WTO vedoucí úlohu při zajišťování dohody o zákazu škodlivých dotací v oblasti rybolovu v souladu s cílem udržitelného rozvoje č. 14.6 OSN (cíl udržitelného rozvoje č. 14.6). EU zejména úspěšně prosazovala uznání vazby mezi udržitelným řízením rybolovu a schopností dotovat rybolov, pokud jde o nadměrně lovené populace, absolutní zákaz dotací přispívajících k nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu, zvláštní ustanovení týkající se volného moře, která nejsou řízena regionální organizací pro řízení rybolovu, a přísné požadavky na transparentnost. EU bude v souladu s cílem udržitelného rozvoje č. 14.6 i nadále hrát vedoucí úlohu v pokračujících jednáních o dalších pravidlech WTO pro subvence, které vedou k nadměrné kapacitě a nadměrnému rybolovu.

Evropská unie je nejvýznamnějším aktérem v **regionálních organizacích pro řízení rybolovu** a v orgánech pro rybolov na celém světě. Evropská unie v nich podporuje udržitelnost rybích populací, prosazuje transparentní rozhodování založené na spolehlivém vědeckém poradenství, zlepšuje vědecký výzkum a posiluje dodržování předpisů.

Ochrana a udržitelné využívání živých mořských zdrojů v Arktidě, včetně rybích populací, je rovněž zásadní. Evropská unie se jako smluvní strana Dohody o prevenci neregulovaného rybolovu na volném moři ve střední části Severního ledového oceánu zavázala k jejímu plnému provádění¹⁷.

V rámci své Strategie v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030 pracuje EU na „akčním plánu“ na zachování rybolovných zdrojů a ochranu mořských ekosystémů a na opatřeních k omezení dopadu rybolovu, včetně dopadu na mořské dno, a přispívá k dosažení environmentálních cílů.

Ochrana mořského prostředí je koordinována na regionální úrovni prostřednictvím zapojení EU do regionálních úmluv pro mořské prostředí, zejména díky silnému propojení s prováděním rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí v EU, čímž je zajištěno, že členské státy EU i třetí země usilují o rovnocennou ochranu moří a oceánů.

Evropská unie má úzké vztahy s několika partnery, například dlouhodobé partnerství s africkými, karibskými a tichomořskými státy, které se snaží posílit prostřednictvím dohody o partnerství s Organizací afrických, karibských a tichomořských států (OAKTS), jež nahradí dohodu z Cotonou. Společně s dohodami o partnerství a spolupráci mezi EU a mnoha jejími třetími partnery poskytne základ pro silnější politickou a strategickou angažovanost založenou na společných hodnotách a cílech.

Spolupráce pro oceán pod vedením EU

Nezákonný, nehlášený a neregulovaný rybolov (NNN)

- *Komise pravidelně spolupracuje s 93 třetími zeměmi v rámci správní spolupráce při provádění systému osvědčení o úlovku stanoveného v nařízení o rybolovu NNN.*
- *Od roku 2010 bylo 27 třetích zemí informováno o možnosti být označeny za nespolutracující země v boji proti nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému*

¹⁷ Rozhodnutí Rady (EU) 2019/407.

rybolovu.

- Celkem sedmnáct zemí úspěšně provedlo potřebná opatření a jejich oznámení byla stažena.
- EU je smluvní stranou dohody FAO o opatřeních přístavních států (PSMA), první závazné mezinárodní dohody zaměřené na rybolov NNN.

Dohody o partnerství v oblasti udržitelného rybolovu

- Evropská unie má v současné době v platnosti třináct protokolů o dohodách o partnerství v oblasti udržitelného rybolovu se třetími zeměmi:
 - devět dohod o tuňácích: Kapverdy, Pobřeží slonoviny, Svatý Tomáš a Princův ostrov, Gabon, Cookovy ostrovy, Seychely, Mauricius, Senegal a Gambie (v případě posledních dvou jmenovaných složka štikozubce),
 - čtyři smíšené dohody: Grónsko, Maroko, Mauritánie a Guinea-Bissau.

Regionální organizace pro řízení rybolovu

- Regionální organizace pro řízení rybolovu jsou mezinárodní organizace regulující regionální rybolovné činnosti na volném moři.
- Evropská unie je hlavní stranou regionálních organizací pro řízení rybolovu na celém světě a účastní se pěti regionálních organizací pro řízení rybolovu zaměřených na lov tuňáka a třinácti regionálních organizací pro řízení rybolovu zaměřených na jiné druhy ryb.
- Evropská unie a její členské státy předložily Komisi pro zachování živých mořských zdrojů v Antarktidě (CCAMLR) dva návrhy chráněných mořských oblastí, jedné ve východní Antarktidě (od roku 2012) a druhé ve Weddelově moři (od roku 2016). Po schválení budou tyto chráněné mořské oblasti chránit území o rozloze 3 207 milionů kilometrů čtverečních. Zásadně přispějí k boji proti změně klimatu a k ochraně mořské biologické rozmanitosti Antarktidy.

Regionální úmluvy pro mořské prostředí

- Regionální úmluvy a akční plány pro mořské prostředí představují mezivládní rámce pro řešení znehodnocování oceánů a moří na regionální úrovni.
- EU je smluvní stranou tří regionálních úmluv pro mořské prostředí, které se vztahují na mořské vody EU:
 - Helsinská úmluva – HELCOM (Baltské moře),
 - úmluva OSPAR – OSPAR (severovýchodní Atlantik),
 - Barcelonská úmluva – UNEP-MAP (Středomoří).

Další nástroje:

- Evropská unie vede kromě dvou partnerství v oblasti oceánů s Kanadou a Čínou několik dialogů a partnerství na vysoké úrovni s důležitými partnery.
- Evropská unie zajišťuje spolupráci prostřednictvím svých finančních nástrojů, včetně:
 - Nástroje pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráce (NDICI) – Globální Evropa,
 - Evropského námořního, rybářského a akvakulturního fondu (ENRAF).

2. NA CESTĚ K UDRŽITELNOSTI OCEÁNŮ DO ROKU 2030

2.1 Oceány a změna klimatu

Oceány a změna klimatu jsou úzce propojeny: oceány a jejich ekosystémy mají zásadní význam pro regulaci klimatu a zároveň jsou změnou klimatu velmi ovlivněny. Opatření týkající se oceánů a klimatu proto musí jít ruku v ruce. Pozitivním krokem v tomto směru je rozhodnutí Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu přijaté na 26.

konferenci smluvních stran (COP 26) vést každoroční dialog o oceánech a změně klimatu s cílem posílit opatření ke zmírňování změny klimatu a přizpůsobení se této změně¹⁸.

Mezivládní panel OSN pro změnu klimatu (IPCC)¹⁹ upozornil na alarmující dopady změny klimatu na oceány²⁰. Zdůraznil, že je třeba výrazně snížit emise skleníkových plynů a přijmout trvalá a důrazná adaptační opatření. Je nezbytné spojit opatření ve všech oblastech, v oceánech i na pevnině, a zároveň zaujmout koordinovaný přístup k řešení vzájemně propojených problémů změny klimatu, úbytku biologické rozmanitosti a znečištění.

Evropská unie v souladu s Pařížskou dohodou zakotvila do svých právních předpisů **klimatickou neutralitu do roku 2050** a zavázala se snížit emise skleníkových plynů z námořní činnosti a pokračovat v přizpůsobování se změně klimatu. Evropská komise navrhla řadu opatření, která mají zajistit, aby námořní doprava EU přispívala k dosažení tohoto cíle. To zahrnuje novou normu pro intenzitu emisí skleníkových plynů u energie používané na palubách lodí (Iniciativa pro námořní paliva FuelEU), rozšíření systému EU pro obchodování s emisemi (ETS) na námořní dopravu a revize stávajících směrnic o zdanění energie, infrastruktury alternativních paliv a obnovitelné energii.

Na celosvětové úrovni je zaveden regulační rámec pro energetickou účinnost nových lodí a opatření v oblasti energetické účinnosti stávajících lodí vstoupí v platnost v listopadu 2022. Probíhají také práce na přípravě bezpečnostních pokynů pro lodě používající alternativní paliva a dalšího souboru konkrétních („střednědobých“) opatření. Evropská unie navrhla Mezinárodní námořní organizaci (IMO) zásady globálního opatření pro stanovení cen uhlíku a prosazuje jeho kombinaci s normou pro paliva způsobující skleníkové plyny na celosvětové úrovni. Mezinárodní námořní organizace rovněž zahájila revizi své výchozí strategie pro snížení emisí skleníkových plynů z lodí s cílem posílit její ambice.

Obdobně bude EU pokračovat v **dekarbonizaci odvětví rybolovu**, aby se snížila i závislost na fosilních palivech (především naftě),²¹ včetně zkoumání zmírňujících opatření a rybářských strategií a zařízení, které snižují emise²² a zlepšují účinnost využívání energie. Stejně tak analyzuje vědecký a technologický pokrok, zejména z rámcových programů EU pro výzkum, s cílem vypracovat do začátku roku 2023 v úzké spolupráci se všemi zúčastněnými stranami akční plán s radami a osvědčenými postupy, jak lze upravit rybářské plavidlo, aby bylo energeticky účinnější a snížilo své emise skleníkových plynů. Tato analýza bude zahrnovat také akvakulturu.

Evropská unie se domnívá, že **větrná energie na moři a energie z oceánů** jsou součástí řešení pro dosažení jejího cíle stát se do roku 2050 klimaticky neutrální, v souladu se Strategií EU pro obnovitelnou energii na moři.²³ Má jedinečné zkušenosti s rozvojem

¹⁸ [Glasgowský pakt o klimatu](#) uznává oceány v rámci Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu (UNFCCC) a vyzývá všechny pracovní proudy a ustavené orgány, aby zvážily začlenění a posílení opatření týkajících se oceánů.

¹⁹ Zvláštní zpráva o oceánech a kryosféře v měnícím se klimatu doplněná 6. hodnotící zprávou IPCC, která má být vydána v roce 2022.

²⁰ Absorpce oxidu uhličitého (25 % emisí CO₂ vlivem lidské činnosti) a dodatečného tepla (90 % světového dodatečného tepla, které je důsledkem skleníkového efektu) způsobuje okyselování a oteplování oceánů, což vede ke zvyšování hladiny moří, extrémním povětrnostním podmínkám, bělení korálů, stratifikaci, odkysličování, mrtvým zónám a změnám biologické produktivity a rozšíření druhů a stanovišť.

²¹ To se stalo ještě naléhavějším v důsledku ruské vojenské agrese na Ukrajině a krizových opatření zavedených na podporu rybářského loďstva EU, viz [Rybolov: druhý balíček krizových opatření \(europa.eu\)](#).

²² EU bude například zkoumat některé rybolovné techniky, o nichž je známo, že narušují sedimentární zásobníky uhlíku.

²³ COM(2020) 741.

obnovitelné energie na moři a je odhodlána podporovat její rozvoj po celém světě, jak tomu bylo doposud²⁴.

Řešení vycházející z přírody²⁵ mohou rovněž zajistit zmírnění dopadů změny klimatu a přizpůsobení se této změně, a to zvýšením příjmu a ukládání uhlíku, snížením rizik na pobřeží a poskytnutím řady dalších výhod, jako je lepší kvalita vody a zvýšená odolnost ekosystémů a komunit.

Souvislost mezi změnou klimatu, předcházení degradaci ekosystémů a úbytkem biologické rozmanitosti

- *Všechny emisní scénáře v průběhu 21. století předpokládají úbytek světové biomasy mořských živočichů a potenciálu rybolovu z hlediska úlovků a změnu druhového složení.*
- *To bude představovat náročný úkol pro mezinárodní a vnitrostátní správu oceánů a rybolovu. Přesun rozdělení rybích populací mezi jurisdikcemi správy by mohl destabilizovat stávající mezinárodní dohody o rybolovu a zvýšit riziko mezinárodního konfliktu.*
- *Může se zvýšit poptávka po přeshraničním řízení rybolovu se zvláštním zaměřením na přizpůsobení a odolnost rybolovných zdrojů.*
- *V zájmu posílení přístupů předběžné opatrnosti bude EU pokračovat v obnově nadměrně využívaných nebo vyčerpaných rybolovných zdrojů a v uplatňování strategií řízení rybolovu.*²⁶

Porozumění bodům zvratu ekosystémů

- *Je nutné zlepšit kvantifikaci ukládání a toků uhlíku v mořských ekosystémech a pochopení bodů zvratu ekosystémů souvisejících s klimatem.*
- *Je také třeba lépe vyčíslit náklady a přínosy reakce na vzestup hladiny moří. Vzestup hladiny moří může mít také vliv na základní linie, od nichž se v souladu s úmluvou UNCLOS odvíjejí různé námořní nároky.*

Zájem o činnosti spojené s pohlcováním oxidu uhličitého (CDR) v oceánech roste. Protokol k Londýnské úmluvě povoluje a reguluje zachycování a ukládání uhlíku v podmořských geologických formacích a zakazuje obohacování oceánů s výjimkou výzkumu²⁷.

Evropská unie je smluvní stranou Úmluvy o biologické rozmanitosti, která vyzývá k tomu, aby se neprováděly žádné geoinženýrské činnosti související s klimatem, které mohou ovlivnit biologickou rozmanitost, dokud nebude k dispozici odpovídající vědecký základ pro zdůvodnění těchto činností a dokud nebudou náležitě zvažena související rizika pro životní prostředí a biologickou rozmanitost a související sociální, hospodářské a kulturní dopady²⁸.

2.2 Boj proti znečišťování moří

Evropská unie se zavázala zastavit znečišťování všeho druhu, zejména z pozemních zdrojů do moře. Znečištění moří plasty se od roku 1980 zdesetinásobilo a je třeba na něj reagovat globálně. Od přijetí strategie pro plasty (2018) je EU hnací silou v boji proti znečištění plasty na mezinárodní úrovni prostřednictvím diplomatického úsilí i v rámci Unie. Aktivně se podílí

²⁴ Např. s USA, Indií, Japonskem, Vietnamem a Jižní Afrikou.

²⁵ UNEP/EA.5/Res.5.

²⁶ Mezivládní panel pro změnu klimatu (IPCC), 2019: Zvláštní zpráva IPCC o oceánech a kryosféře v měnícím se klimatu.

²⁷ [Úmluva o předcházení znečišťování moří ukládáním odpadů a jiných látek \(imo.org\)](#).

²⁸ Rozhodnutí v rámci úmluvy CBD X/33 [UNEP/CBD/COP/DEC/X/33](#).

na celosvětových jednáních o ambiciózní právně závazné globální dohodě o plastech do roku 2024, jak bylo dohodnuto na zasedání UNEA5. Je také odhodlána výrazně snížit znečištění živinami a chemickými pesticidy z pozemních zdrojů, mimo jiné ze zemědělství, a přijmout rozhodné kroky uvedené v akčním plánu EU pro nulové znečištění. Přelomové rozhodnutí Barcelonské úmluvy předložit organizaci IMO návrh na určení Středozemního moře jako oblasti regulace emisí oxidů síry radikálně sníží znečištění z lodí.

Riziko znečištění způsobené svrženou municí v mořích je třeba řešit ve spolupráci se třetími zeměmi a mezinárodními organizacemi. Očekává se, že v příštích pěti až deseti letech dojde k nárůstu úniků toxických látek z munice svržené během 1. a 2. světové války, což ohrozí mořské prostředí a bezpečnost rybářů a dalších námořníků.

2.3 Podpora plnění povinností států vlajky ze strany subjektů, které působí jako otevřené rejstříky

Evropská unie zvyšuje své úsilí o řešení problémů se státy vlajky, které fungují jako „otevřené rejstříky“, jež si někteří provozovatelé plavidel vybírají, aby využili toho, že některé státy nedostatečně dodržují mezinárodní závazky nebo kontrolují plavidla (rybářská a námořní doprava) registrovaná pod jejich vlajkou.

Problém „otevřených rejstříků“ a povinnosti států vlajky

- *Pokud jde o rybolov, jedním z hlavních faktorů přispívajících k rybolovu NNN je nedostatečná kontrola rybářských plavidel ze strany některých států vlajky a EU musí zajistit, aby všechny státy vlajky dodržovaly své mezinárodní závazky v oblasti boje proti rybolovu NNN.*
- *Záměrně slabý vládní dohled těchto států vlajky spolu se skutečností, že tyto státy mají obvykle malou schopnost regulace, jsou pádnými důvody, proč se společnosti registrují mimo svou domovskou zemi.*
- *Některé otevřené rejstříky, které jsou známé špatným uplatňováním námořního práva, jsou běžně využívány některými vlastníky lodí k tomu, aby se vyhnuli svým povinnostem týkajícím se udržitelné a bezpečné recyklace lodí po skončení jejich životnosti. Změna vlajky před demontáží je běžnou praxí, která závažně snižuje účinnost příslušných právních předpisů EU týkajících se recyklace vyřazených lodí²⁹.*

V této souvislosti je nezbytné, aby EU nadále podporovala transparentnost skutečného vlastnictví podnikových struktur, které vlastní plavidla registrovaná v EU i mimo ni, aby mohla identifikovat osoby odpovědné za případné nezákonné činnosti nebo nedostatečné plnění mezinárodních a jiných závazků v oblasti námořní dopravy, rybolovu, životního prostředí, zdanění, pracovních podmínek a pracovních práv a přijmout nezbytná opatření.

V souvislosti s bojem proti znečišťování moří je rovněž důležité, aby bylo možné rychle a účinně identifikovat majitele lodí, kteří úmyslně znečišťují moře. Navzdory pravidlům EU pro zabránění znečištění z lodí, pro předávání odpadu z lodí, zvýšenému dohledu a úsilí o vymáhání práva³⁰ dochází v evropských vodách stále pravidelně k nezákonnému vypouštění ropy a dalších znečišťujících látek, přičemž jejich odhalování, a tedy i počet trestních stíhání zůstává nízký. Byly zjištěny potíže spojené s prosazováním pravidel v nadnárodním kontextu námořní dopravy, kdy mezi členskými státy EU existují rozdíly v druzích a výši sankcí.

²⁹ Nařízení (EU) č. 1257/2013.

³⁰ Směrnice 2005/35/ES; směrnice (EU) 2019/883; <https://portal.emsa.europa.eu/web/csn>

2.4 Přechod na globální udržitelnou modrou ekonomiku

Modrá ekonomika³¹ bude v nadcházejících letech růst³². V souladu se svým přístupem k modré ekonomice bude EU usilovat o podporu hospodářského růstu, zlepšování životních podmínek a zároveň o zajištění udržitelného využívání mořských zdrojů a kvalitního života pobřežních komunit.

Kromě toho mořské plody významně přispívají k zabezpečení potravin a výživy. Evropská unie, která je největším světovým dovozním trhem pro mořské produkty, usiluje o zajištění vstupu na trh pouze pro produkty, které pocházejí z udržitelných zdrojů a jsou vyráběny udržitelným způsobem. Účinné řízení rybolovu a udržitelná akvakultura jsou totiž předpokladem pozitivní transformace potravinového systému.

Z tohoto důvodu se EU prostřednictvím nařízení o rybolovu NNN snaží zajistit, aby se na trh EU nedostaly žádné nezákonně ulovené produkty rybolovu. EU bude i nadále posilovat svou politiku vytvářením vhodných IT nástrojů v tomto rámci, včetně digitalizovaného systému osvědčení o úlovku.

V souladu se strategií „Od zemědělece ke spotřebiteli“³³ Komise předloží legislativní návrh rámce pro udržitelné potravinové systémy, aby se udržitelnost stala součástí všech politik týkajících se potravin a posílila se odolnost potravinových systémů včetně produktů rybolovu a akvakultury. Komise zváží vhodné požadavky na udržitelnost dovozu potravin v souladu s mezinárodními závazky EU, zejména v rámci WTO. Rámec bude rovněž zahrnovat pravidla pro poskytování informací o udržitelnosti potravin (označování udržitelnosti).

Udržitelná modrá ekonomika musí být podpořena udržitelným financováním. Evropská unie zvyšuje investice do zdraví oceánů a do přechodu na udržitelnou modrou ekonomiku. Investiční platforma EU „BlueInvest“ zprostředkovává financování udržitelné modré ekonomiky v EU i mimo ni.

Nařízení EU o taxonomii udržitelných činností³⁴ definuje udržitelné financování a investování sestavením seznamu environmentálně udržitelných hospodářských činností. Rovněž zakotvuje kritérium „významně nepoškozovat“ pro hospodářské činnosti. Taxonomie pomůže přesunout investice do udržitelného využívání a ochrany mořských zdrojů a bude pro společnosti vodítkem, protože zajistí, aby jejich činnost byla v souladu s tímto cílem.

2.5 Integrované řízení oceánů prostřednictvím chráněných mořských oblastí a územního plánování námořních prostor

Neustále rostoucí poptávka po využívání oceánů vyžaduje integrované plánování námořních prostor, které náležitě zohlední zájmy všech námořních odvětví, jejich dopad na mořské prostředí a jejich příspěvek ke změně klimatu a úbytku biologické rozmanitosti. Na základě ekosystémového přístupu může územní plánování námořních prostor podpořit dosažení cílů ochrany a obnovy a přispět k udržitelné modré ekonomice. Evropská unie získala v této oblasti významné zkušenosti a společně s Mezivládní oceánografickou komisí Organizace

³¹ „Modrá ekonomika“ znamená využívání moře a jeho zdrojů udržitelným způsobem a se soudržnou vizí, která udržuje kumulativní dopad na mořské ekosystémy pod kontrolou a zajišťuje řádné konzultace se všemi zúčastněnými stranami.

³² Zavedená odvětví modré ekonomiky vytvářejí 4,5 milionu přímých pracovních míst a obrat ve výši přibližně 650 miliard EUR; [Zpráva o modré ekonomice EU 2020 – Úřad pro úřední publikace Evropské unie \(europa.eu\)](#).

³³ COM(2020) 381 final.

³⁴ Nařízení (EU) 2020/852.

spojených národů pro vzdělání, vědu a kulturu (IOC-UNESCO) ji prosazuje na mezinárodní úrovni prostřednictvím celosvětové iniciativy pro územní plánování námořních prostor³⁵. Využívání územního plánování námořních prostor podporuje přeshraniční spolupráci a pomáhá minimalizovat územní konflikty a řídit kumulativní dopady na celém světě.

Evropská unie podporuje reprezentativní, ekologicky soudržnou síť dobře spravovaných chráněných mořských oblastí a dalších účinných opatření zaměřených na ochranu s cílem, aby tyto oblasti do roku 2030 pokrývaly 30 % námořních prostor. Jsou to osvědčené nástroje k obnově biologické rozmanitosti a zachování populací, k dosažení přirozených způsobů sekvestrace uhlíku a k podpoře udržitelných postupů.

3. ZAJIŠTĚNÍ BEZPEČNOSTI A OCHRANY NA MOŘI

3.1 Bezpečnost na moři

Evropská unie jako subjekt zajišťující námořní bezpečnost

- *Námořní bezpečnost je nezbytným předpokladem pro udržitelnou modrou ekonomiku i mír a stabilitu obecně. Chrání legitimní činnosti před skutečnými nebo potenciálními hrozbami spojenými s nepřátelskými, nezákonnými a nebezpečnými operacemi na moři. Umožňuje plynulý tok obchodu po námořních komunikačních trasách. Tvoří nedílnou součást komplexního přístupu ke správě oceánů.*
- *Konkurence v mezinárodních vodách a problémy týkající se mnohostranného pořádku založeného na pravidlech rostou.*
- *Evropská unie jako uznávaný aktér v oblasti námořní bezpečnosti na mezinárodní úrovni důrazně odmítá jakékoliv jednostranné akce, které ohrožují mír, bezpečnost a stabilitu na moři a jsou v rozporu s mezinárodním právem.*
- *V souladu s úmluvou UNCLOS se EU zavázala k posílení právního státu a k zajištění míru a bezpečnosti na moři prostřednictvím multilateralismu, regionálních architektur námořní bezpečnosti založených na pravidlech a spolupráce s partnery.*

V souladu se svou strategií námořní bezpečnosti EU nadále posiluje svou roli subjektu zajišťujícího námořní bezpečnost v rámci svých hranic i mimo ně. Přitom zaujímá meziodvětvový přístup k měnícímu se charakteru problémů a hrozeb v oblasti námořní bezpečnosti, včetně kybernetických a hybridních útoků, rostoucích dopadů změny klimatu, zhoršování stavu životního prostředí a rizik, která představují pro stabilitu a bezpečnost. Zvláštní pozornost bude věnovat potřebám svých nejbližších regionů, které jsou těmto hrozbám obzvláště vystaveny.

Strategický kompas rovněž potvrzuje odhodlání EU investovat do námořní bezpečnosti a do své globální přítomnosti, aby zajistila neomezený přístup k námořním komunikačním trasám a prosazovala mezinárodní námořní právo. Stanoví záměr EU plně využívat svou politiku námořního partnerství, např. prostřednictvím zastávek v přístavech, společných cvičení a budování kapacit.

EU bude i nadále spolupracovat se svými regionálními partnery v oblasti námořní bezpečnosti s cílem řešit zvýšenou přítomnost globálních i regionálních aktérů, z nichž někteří neváhají používat paravojenské jednotky v oblastech nestability, čímž podkopávají

³⁵ <https://www.mspglobal2030.org/unesco-and-european-commission-launch-new-flagship-guide-on-msp/>

mezinárodní úsilí o mír a stabilitu, destabilizují země a jejich hospodářství a podílejí se na porušování lidských práv.

EU bude i nadále pozorně sledovat vývoj a ve spolupráci se svými partnery, jako je NATO, a bude rychle reagovat na jakékoli hrozby pro námořní bezpečnost. Na základě svých zkušeností s bojem proti nadnárodní trestné činnosti na moři, jako je pirátství v západní části Indického oceánu a převaděčství a obchodování s lidmi ve Středozemním moři, bude EU pokračovat ve své práci, aby pomohla zachovat otevřený a bezpečný přístup na volné moře. Za tímto účelem se EU rozhodla prodloužit provádění koordinované přítomnosti na moři v Guinejském zálivu o další dva roky a zahájit nové provádění koordinované námořní přítomnosti v severozápadní části Indického oceánu. EU rovněž zváží uplatnění koncepce koordinované přítomnosti na moři v dalších potenciálních námořních oblastech zájmu. Kromě toho bude i nadále pomáhat budovat kapacity třetích zemí pro monitorování jejich námořní oblasti a zajišťování námořní bezpečnosti a schopností prosazování práva.

3.2 Bezpečnost na moři a podpora důstojných pracovních podmínek na celém světě

Odvětví rybolovu a námořnictví se vyznačuje náročnými, nebezpečnými a vysoce rizikovými pracovními podmínkami, které ještě zhoršila pandemie COVID-19. Počet úmrtí a zranění je stále nepříjemně vysoký. Migrující pracovníci jsou obzvláště zranitelní vůči nejistým podmínkám, zneužívání a nerovnému zacházení.

Prostřednictvím agendy Mezinárodní správy oceánů a společné rybářské politiky podporuje EU důstojnou práci v odvětví rybolovu v souladu s cíli Mezinárodní organizace práce (MOP), Mezinárodní námořní organizace (IMO) a Organizace OSN pro výživu a zemědělství (FAO), to vše ve spolupráci s partnerskými zeměmi. EU bude nadále podporovat ratifikaci a účinné provádění úmluvy MOP č. 188 o práci v odvětví rybolovu a dalších příslušných mezinárodních norem³⁶, zejména těch, které jsou stanoveny v úmluvách MOP³⁷. Za tímto účelem bude využívat dohody o partnerství v oblasti udržitelného rybolovu, zejména prostřednictvím provádění uceleného souboru ustanovení o sociální správě, a případně regionálních organizací pro řízení rybolovu. V rámci dvoustranných dialogů a na regionálních a mezinárodních fórech se bude EU zabývat nucenou prací a dalšími formami práce, které porušují lidská práva v oblasti rybolovu, a to i v případě, že jsou zjištěny v souvislosti s bojem proti rybolovu NNN. Sdělení o důstojné práci na celém světě³⁸ posiluje strategii EU na podporu důstojné práce na celosvětové úrovni a určuje klíčové nástroje prostřednictvím politik EU.

EU a její členské státy stojí také v čele zlepšování právních předpisů v oblasti námořní bezpečnosti a prosazování vysoce kvalitních norem na celosvětové úrovni v rámci IMO a také na úrovni EU. Cílem je eliminovat nestandardní lodní dopravu, zvýšit ochranu cestujících a posádek, snížit riziko znečištění životního prostředí, ať už provozního, nebo náhodného (např. úniky ropy, ztráty kontejnerů), a zajistit, aby provozovatelé, kteří dodržují

³⁶ Měly by být účinně podporovány a uplatňovány stávající mezinárodní normy v oblasti pracovních podmínek a pracovních práv, aby byla zajištěna bezpečnost na moři pro všechny. Klíčový význam má podpora širší ratifikace a účinného provádění úmluvy Mezinárodní organizace práce (MOP) o práci na moři z roku 2006, ve znění pozdějších předpisů (MLC, 2006). Prostřednictvím společné rybářské politiky a jejího vnějšího rozměru podporuje EU důstojnou práci v rybolovu v souladu s cíli MOP, Mezinárodní námořní organizace (IMO) a Organizace OSN pro výživu a zemědělství (FAO), to vše ve spolupráci s partnerskými zeměmi.

³⁷ Včetně Úmluvy Mezinárodní námořní organizace o normách výcviku, kvalifikace a strážní služby pracovníků na rybářských plavidlech (STCW-F).

³⁸ COM(2022) 66 final.

správné postupy, nebyli z obchodního hlediska znevýhodněni oproti těm, kteří jsou ochotni pravidla v oblasti bezpečnosti plavidel obcházet. Komise a členské státy se mohou spolehnout na technickou a vědeckou pomoc Evropské agentury pro námořní bezpečnost.

Bezpečnost a zabezpečení dopravního systému jsou prvořadé a EU v tomto ohledu zůstává světovým lídrem. Právní předpisy EU týkající se povinností státu vlajky, státní přístavní inspekce a vyšetřování nehod přispívají k bezpečné, zabezpečené a efektivní námořní dopravě. Klíčové je neustálé úsilí ve spolupráci s mezinárodními, vnitrostátními a místními orgány, zúčastněnými stranami a občany.

4. ROZŠÍŘOVÁNÍ ZNALOSTÍ O OCEÁNECH

Věda o oceánech, pozorování, monitorování životního prostředí a předpovídání jsou nezbytné pro **fakticky podložená opatření na ochranu a udržitelnou správu oceánů**. V našich znalostech o oceánech je stále **příliš mnoho nedostatků**. Opatření a řešení krize zdraví oceánů a rozvoj udržitelné modré ekonomiky závisí na úrovni našich znalostí, porozumění a schopnosti inovovat.

Evropská unie se zavázala k Desetiletí vědy o oceánech pro udržitelný rozvoj (2021–2030) Evropská politika v oblasti výzkumu a inovací se podílí na transformační agendě Zelené dohody EU, podporuje ji a urychluje.

Horizont Evropa: Klíčový program EU pro financování výzkumu a inovací (2021–2027)

- *Horizont Evropa poskytuje cca 350 milionů EUR ročně na financování mořských a námořních záležitostí. Program podporuje budování znalostí o oceánech a podněcuje nové nápady a iniciativy k řešení problémů oceánů.*
- *V rámci programu Horizont Evropa je na evropskou misi „Obnova našich oceánů a vod do roku 2030“ na období 2021–2023 vyčleněno dalších 110 milionů EUR ročně. Cílem mise je ukázat praktická řešení pro čištění vod, obnovu poškozených ekosystémů a přechod modré ekonomiky na klimatickou neutralitu.*

Evropská unie je vzorem osvědčených postupů, pokud jde o **sdílení námořních údajů a pozorování oceánu**. Povinnost zemí EU sdílet námořní údaje a spolupracovat na úrovni EU a na regionální úrovni s cílem zlepšit sběr a monitorování údajů je dobře zakotvena v rámcové směrnici o strategii pro mořské prostředí a mohla by být doplněna iniciativou pro pozorování oceánů, která by strukturovala a harmonizovala sběr údajů o mořích v Evropě. Informace a údaje o stavu evropských moří jsou k dispozici v Evropském systému námořních informací WISE Marine³⁹ a v rámci sítě EMODnet. Služba monitorování mořského prostředí programu Copernicus⁴⁰ poskytuje bezplatná a otevřená námořní data a monitorování oceánů a předpovědi v reálném čase a společně se službou programu Copernicus v oblasti změny klimatu⁴¹ dále služby monitorování a předpovídání oceánského klimatu, a to jak pro mořské pánve EU, tak pro globální oceán. EU je silným partnerem iniciativy Budoucnost moří a oceánů v rámci skupiny G7 a iniciativy Modrá planeta GEO, jejímž cílem je poskytovat

³⁹ [WISE Marine – Evropský systém námořních informací \(europa.eu\)](https://www.europa.eu/wise-marine).

⁴⁰ <https://www.copernicus.eu/cs/sluzby/monitorovani-morskeho-prostredi>

⁴¹ <https://www.copernicus.eu/cs/sluzby/zmena-klimatu>

veřejnosti informace o oceánech a pobřežích. Digitalizace a pokročilé nástroje mohou optimalizovat a podpořit udržitelnost operací na moři.

Výzkumné programy EU podpoří shromažďování důkazů, které využívají celosvětové vědecké orgány, včetně nezávislých vědeckých panelů, Mezivládního panelu pro změnu klimatu (IPCC) a Mezivládní vědecko-politické platformy pro biologickou rozmanitost a ekosystémové služby (IPBES), které poskytují cílenou podporu pro rozhodování. Přidanou hodnotu by mohlo přinést **nové nebo přepracované stávající mezinárodní obousměrné rozhraní mezi odborníky na vědu a politiku**, které by podpořilo zdraví a udržitelnost oceánů, zhodnotilo znalosti a podpořilo tvorbu politik.

EU přijímá opatření na podporu **oceánské gramotnosti** a bude i nadále podporovat aktivity občanů zaměřené na podporu změn ve vnímání, hodnotách, postojích a osobním chování, které podporují udržitelné postupy. EU rovněž zahájila spolupráci s Mezivládní oceánografickou komisí UNESCO s cílem posílit práci v oblasti oceánské gramotnosti.

Vědecká diplomacie posiluje vzájemné porozumění a společné vize a akce. EU oslovuje země a organizace mimo EU prostřednictvím svých výzkumných partnerství, projektů a financování v rámci programu Horizont Evropa a nástroje Globální Evropa. Regionální organizace pro moře jsou důležitou hnací silou regionálních znalostí o mořích a vzájemného porozumění stavu mořského prostředí.

ZÁVĚR

Tímto společným sdělením se EU a její členské státy vyzývají, aby se více angažovaly v zájmu ochrany čistých, zdravých, produktivních a odolných oceánů, které jsou využívány udržitelným způsobem za bezpečných a spravedlivých pracovních podmínek, a to se zajištěním stability a bezpečnosti na moři. Společné sdělení vychází nejen z mezinárodní role EU a jejích členských států jako spolehlivých partnerů a silných zastánců udržitelnosti, ale také jako příkladných lídrů a odpovědných aktérů, kteří mají ambici zvyšovat mezinárodní standardy v celém měřítku a inkluzivním způsobem spolu s mezinárodními partnery, kteří společně usilují o společné cíle, prostřednictvím všech kanálů spolupráce.

Komise a vysoký představitel budou při provádění těchto opatření spolupracovat s Evropským parlamentem, Radou, členskými státy EU a dalšími příslušnými institucemi EU a mezinárodními institucemi.